

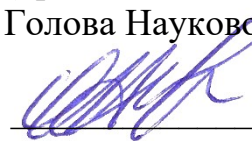
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол №10 від 29 серпня 2025 р.)
Голова Науково-методичної ради

 Оксана ШИНКАРУК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ В АКУШЕРСТВІ, ГІНЕКОЛОГІЇ**

статус навчальної дисципліни: вибіркова

**код вибіркової навчальної дисципліни в Загальноуніверситетському
каталозі вибірових навчальних дисциплін:** ВД378

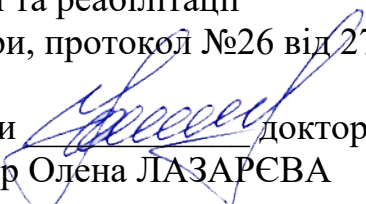
мова навчання: українська

РОЗРОБНИКИ:

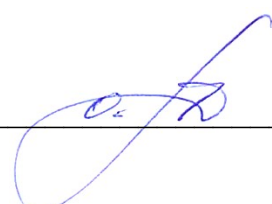
Тамара КОВАЛЕНКО, доцент кафедри терапії та реабілітації, к.фіз.вих.,
доцент,
tamara.m.kovalenko@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою терапії та реабілітації
(засідання кафедри, протокол №26 від 27.08.2025 р.)

Завідувач кафедри доктор наук з фізичного виховання
і спорту, професор Олена ЛАЗАРЄВА

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування здатності до аналізу медичних, соціальних та особистісних проблем на основі біопсихосоціальної моделі обмежень життєдіяльності (МКФ) жінок. Розуміння складних патологічних процесів та порушень, які піддаються корекції заходами фізичної терапії. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: вагітність, пологи та післяпологовий період нормальні та ускладнені; вроджені, придбані та запальні захворювання статевих органів; ранні та середньочасові прояви клімактеричного синдрому. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at forming in particular the ability to analyze medical, social and personal problems on the basis of the biopsychosocial model of life limitation (ICF). Understanding of complex pathological processes and disorders that can be corrected by physical therapy measures. Discipline - 3 ECTS credits. Main topics: pregnancy, childbirth and postpartum periods are normal and complicated; congenital, acquired and inflammatory genital diseases; early and mid-term manifestations of menopausal syndrome. The final assessment is based on the results of the current control and test.

Мета навчальної дисципліни – формування здатності до розуміння клінічного діагнозу пацієнта/клієнта, перебігу захворювання, принципів та характеру лікування; обстеження та визначення функціонального стану, рівня фізичного розвитку, рухових та інших порушень жінок та проведення фізичної терапії жінкам.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна\ дуальна	6	0	18	0	66	90

Статус навчальної дисципліни: вибіркова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Нормальна анатомія людини»; «Біологічна хімія нормальна та рухової активності»; «Загальна фізіологія людини та патологічна фізіологія»; «Пропедевтика внутрішніх хвороб»; «Терапевтичні вправи»;

на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Фізична терапія при хронічних неспецифічних захворюваннях сучасності».

**Програма навчальної дисципліни.
Тематичний план навчальної дисципліни**

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма/дуальна форма	л.	пак.	с. р.
	усього	л	п	с.р.
Тема 1. Нормальна вагітність, пологи і післяпологовий періоди та принципи застосування в них заходів фізичної терапії		2		
Тема 2. Ускладнені вагітність, пологи і післяпологовий періоди та принципи застосування в них заходів фізичної терапії.	14	2	4	10
Тема 3. Принципи застосування заходів фізичної терапії при екстрагенітальних захворюваннях.	18	2	4	12
Тема 4. Принципи застосування фізичної терапії при анатомічних аномаліях органів малого тазу, неправильних положеннях внутрішніх статевих органів.	16		4	12
Тема 5. Принципи застосування фізичної терапії у жінок при хронічних запальних захворюваннях статевих органів.	12		2	10
Тема 6. Фізична терапія жінок з клімактеричним синдромом.	16		4	12
Всього годин:	90	6	18	66

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Нормальна вагітність, пологи і післяпологовий періоди та принципи застосування в них заходів фізичної терапії.

Загальні відомості про фізіологічні зміни, що відбуваються під час вагітності. Розподіл на триместри та періоди вагітності. Фізична, когнітивна, психоемоційна сфера, рухові та поєднані з ними функції, активність та участь вагітних.

Безпечне та ефективне обстеження та оцінювання вагітних, визначення фізичного стану для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень.

Враховування потреб вагітних, прогнозування результатів фізичної терапії, встановлювання пацієнтоорієнтованих довгострокових та короткострокових цілей, формулювання завдань, розробка, обговорення та

пояснення програм фізичної терапії або компонент індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

Безпечне та ефективне провадження втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовування науково обґрунтованих засобів та методів, забезпечення їх відповідності цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта.

Провадження професійної діяльності в реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах акушерсько-гінекологічного профілю у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самостійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами.

Планування, контроль терапевтичних занять, хід виконання програми фізичної терапії, аналіз та інтерпретування результатів втручання, внесення коректив до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта.

Здійснення професійної комунікації, мотивація, ведення документації різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства, надання підзвітних послуг.

Провадження наукових досліджень у сфері акушерства та гінекології, використання й поширення найкращих наявних доказів у професійній та викладацькій діяльності, для поліпшення якості послуг фізичної терапії та освіти.

Тема 2. Ускладнені вагітність, пологи і післяпологовий період та принципи застосування в них заходів фізичної терапії.

Організація, структура та зміст етапів фізичної терапії при акушерських ускладненнях. Застосування засобів фізичної терапії при маститі, лактостазі та тріщинах сосків. Принципи застосування фізичної терапії після оперативного родорозродження шляхом кесарського розтину. Принципи, етапність і зміст реабілітаційних заходів при больовому синдромі внаслідок оперативного родорозродження.

Тема 3. Принципи застосування заходів фізичної терапії при екстрагенітальних захворюваннях.

Принципи відновного лікування супутніх захворювань у вагітних: серцево-судинної, дихальної системи, захворюванні нирок, шлунково-кишкового тракту, цукровому діабеті, анемії, варикозній хворобі. Безпечне та ефективне обстеження та оцінювання вагітних, визначення фізичного стану для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень.

Враховування потреб вагітних, прогнозування результатів фізичної терапії, встановлювання пацієнтоорієнтованих довгострокових та короткострокових цілей, формулювання завдань, розробка, обговорення та пояснення програм фізичної терапії або компонент індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

Безпечне та ефективне провадження втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовування науково обґрунтованих

засобів та методів, забезпечення їх відповідності цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта.

Планування, контроль терапевтичних занять, хід виконання програми фізичної терапії, аналіз та інтерпретування результатів втручання, внесення коректив до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта.

Тема 4. Принципи застосування фізичної терапії при анатомічних аномаліях органів малого тазу, неправильних положеннях внутрішніх статевих органів.

Враховування потреб пацієнок при неправильних положеннях матки, аномаліях малого тазу, опущеннях та пролапсах внутрішніх статевих органів розладах менструального циклу. Прогнозування результатів фізичної терапії, встановлювання пацієнтоорієнтованих довгострокових та короткострокових цілей, формулювання завдань, розробка, обговорення та пояснення програм фізичної терапії або компонент індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

Безпечне та ефективне провадження втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовування науково обґрунтованих засобів та методів, забезпечення їх відповідності цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта.

Планування, контроль терапевтичних занять, хід виконання програми фізичної терапії, аналіз та інтерпретування результатів втручання, внесення коректив до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта.

Тема 5. Принципи застосування фізичної терапії у жінок при хронічних запальних захворюваннях статевих органів.

Враховування потреб пацієнок при хронічних запальних захворюваннях статевих органів, безплідді, прогнозування результатів фізичної терапії, встановлювання пацієнтоорієнтованих довгострокових та короткострокових цілей, формулювання завдань, розробка, обговорення та пояснення програм фізичної терапії або компонент індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

Безпечне та ефективне провадження втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовування науково обґрунтованих засобів та методів, забезпечення їх відповідності цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта.

Планування, контроль терапевтичних занять, хід виконання програми фізичної терапії, аналіз та інтерпретування результатів втручання, внесення коректив до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта.

Тема 6. Фізична терапія жінок з клімактеричним синдромом.

Алгоритм застосування заходів фізичної терапії при ранніх (метаболічний, нейровегетативний, спазматичний та артралгічний синдроми) та середньочасових (генітоуринарний синдром) клімактеричних розладах.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Номер за порядком і назва теми практичних занять	Кількість годин
		денна форма/дуальна форма
Тема 2. Ускладнені вагітність, пологи і післяпологовий період та принципи застосування в них заходів фізичної терапії.	2. Алгоритм заходів фізичної терапії при ускладненій вагітності, пологах і післяпологовому періоді.	2
Тема 3. Принципи застосування заходів фізичної терапії при екстрагенітальних захворюваннях.	3. Алгоритм заходів фізичної терапії при супутніх захворювань серцево-судинної та дихальної системи у вагітних.	2
	4. Алгоритм заходів фізичної терапії при супутніх захворювань нирок, шлунково-кишкового тракту, цукрового діабету, анемії, варикозної хвороби у вагітних.	2
Тема 4. Принципи застосування фізичної терапії при анатомічних аномаліях органів малого тазу, неправильних положеннях внутрішніх статевих органів.	5. Алгоритм заходів фізичної терапії при неправильних положеннях матки, аномаліях малого тазу, розладах менструального циклу.	2
	6. Алгоритм заходів фізичної терапії при опущеннях та пролапсах внутрішніх статевих органів у жінок різних вікових груп.	2
Тема 5. Принципи застосування фізичної терапії у жінок при хронічних запальних захворюваннях статевих органів.	7. Алгоритм заходів фізичної терапії при хронічних запальних захворюваннях статевих органів. Сучасні технології відновного лікування при безплідді.	2
Тема 6. Фізична терапія жінок з клімактеричним синдромом.	8. Алгоритм застосування заходів фізичної терапії при ранніх клімактеричних розладах: метаболічному,	2

	нейровегетативному, спазматичному та артралгічному синдромах.	
	9. Алгоритм застосування заходів фізичної терапії при середньочасових клімактеричних розладах - генітоуринарному синдромі.	2
Всього годин:		18

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Завдання	Кількість годин
		денна форма/дуальна форма
Тема 1. Нормальні вагітність, пологи і післяпологовий періоди та принципи застосування в них заходів фізичної терапії.	1. Використання фізичної терапії у кожному триместрі вагітності. Організація, структури та змісту етапів фізичної терапії у післяпологовому періоді.	4
	2. Підготовка реферату та презентації з організації, структури та змісту етапів фізичної терапії у післяпологовому періоді, при нормальних пологах.	4
	3. Підготовка до практичного заняття з теми 1	2
Тема 2. Ускладнені вагітність, пологи і післяпологовий періоди та принципи застосування в них заходів фізичної терапії.	4. Організація, структури та змісту етапів фізичної терапії у післяпологовому періоді, при маститі, лактостазі та тріщинах сосків, після оперативного родорозродження шляхом кесарського розтину.	4
	5. Підготовка реферату та презентації з організації, структури та змісту етапів фізичної терапії у післяпологовому періоді, при маститі, лактостазі та тріщинах сосків, після оперативного родорозродження шляхом кесарського розтину.	4

	6. Підготовка до практичного заняття з теми 2.	2
Тема 3. Принципи застосування заходів фізичної терапії при екстрагенітальних захворюваннях.	7. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізична терапія при екстрагенітальних захворюваннях. Принципи відновного лікування супутніх захворювань у вагітних.	4
	8. Підготовка реферату та презентації з принципів відновного лікування супутніх захворювань у вагітних.	4
	9. Підготовка до практичних занять з теми 3.	4
Тема 4. Принципи застосування фізичної терапії при анатомічних аномаліях органів малого тазу, неправильних положеннях внутрішніх статевих органів.	10. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізична терапія при анатомічних аномаліях органів малого тазу та неправильних положеннях внутрішніх статевих органів. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізична терапія при опущеннях та пролапсах внутрішніх статевих органів у жінок різних вікових груп.	4
	11. Підготовка реферату та презентації по фізичній терапії при опущеннях та пролапсах внутрішніх статевих органів у жінок різних вікових груп	4
	12. Підготовка до практичних занять з теми 4.	4
Тема 5. Принципи застосування фізичної терапії у жінок при хронічних запальних захворюваннях статевих органів.	13. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізична терапія при хронічних запальних захворюваннях статевих органів. Сучасні технології відновного лікування при безплідді.	4
	14. Підготовка реферату та презентації з теми 5.	4

	15. Підготовка до практичного заняття з теми 5.	2
Тема 6. Фізична терапія жінок з клімактеричним синдромом.	16. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізична терапія при метаболічному, нейровегетативному, спазматичному, артралгічному синдромах та генітоуринарному синдромах.	4
	17. Підготовка реферату та презентації з фізичної терапії при метаболічному, нейровегетативному, спазматичному, артралгічному та генітоуринарному синдромах.	4
	18. Підготовка до практичних занять з теми 6.	4
Всього годин:		66

Очікувані результати навчання з навчальної дисципліни: застосування фізичної терапії жінкам в залежності від клінічного діагнозу пацієнта/клієнта, перебігу захворювання, принципів та характеру лікування; обстеження та визначення функціонального стану, рівня фізичного розвитку, рухових та інших порушень завдяки:

знанням: особливостей змін, що відбуваються в організмі під час вагітності, особливості етіології та патогенезу різних захворювань у період вагітності, методи оцінки фізичної терапії в акушерстві та гінекології, принципів раціонального вибору тренувальних та індивідуальних занять для різних строків вагітності, методів і принципів відновлюваної терапії у гінекологічних хворих в залежності від етапів реабілітації.

умінням: складати програми фізичної терапії для вагітних різних термінів гестації; використовувати засоби фізичної терапії при захворюваннях статевих органів у жінок; володіти методиками лікувально-оздоровчої ходьби; психопрофілактики перед пологами; проводити лікувальну гімнастику з вагітними в залі; проводити дихальну гімнастику перед пологами та під час переймів; вміти складати програми для самостійних занять вдома.

Порядок оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на лекційних, практичних заняттях, за виконання зазначених програмою індивідуальних завдань та робіт, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі засоби оцінювання під час заняття та розподіл балів, які може отримати здобувач за тему:

Засоби оцінювання результатів навчання та розподіл балів з дисципліни:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання під час заняття	Кількість балів за види робіт та загальна кількість балів за тему заняття
1. Алгоритм заходів фізичної терапії при нормальній вагітності, пологах і післяпологовому періоді.	Експрес-контроль.	11
2. Алгоритм заходів фізичної терапії при ускладненій вагітності, пологах і післяпологовому періоді.	Розгляд кейсів. Демонстрація практичних навичок.	11
3. Алгоритм заходів фізичної терапії при супутніх захворювань серцево-судинної та дихальної системи у вагітних.	Розгляд кейсів. Демонстрація практичних навичок.	11
4. Алгоритм заходів фізичної терапії при супутніх захворювань нирок, шлунково-кишкового тракту, цукрового діабету, анемії, варикозної хвороби у вагітних.	Розгляд кейсів. Демонстрація практичних навичок.	11
5. Алгоритм заходів фізичної терапії при неправильних положеннях матки, аномаліях малого тазу, розладах менструального циклу.	Експрес-контроль.	11
6. Алгоритм заходів фізичної терапії при опущеннях та пролапсах внутрішніх статевих органів у жінок різних вікових груп.	Розгляд кейсів. Демонстрація практичних навичок.	11
7. Алгоритм заходів фізичної терапії при хронічних запальних захворюваннях статевих органів.	Розгляд кейсів. Демонстрація практичних навичок.	11

Сучасні технології відновного лікування при безплідді.		
8. Алгоритм застосування заходів фізичної терапії при ранніх клімактеричних розладах: метаболічному, нейровегетативному, спазматичному та артралгічному синдромах.	Розгляд кейсів. Демонстрація практичних навичок.	11
9. Алгоритм застосування заходів фізичної терапії при середньочасових клімактеричних розладах - генітоуринарному синдромі.	Презентації.	12
Усього:		100

Перед початком заняття науково-педагогічний працівник відповідно до силабусу навчальної дисципліни ознайомлює здобувачів вищої освіти із засобами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів, до семестрового контролю не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення навчальної дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеним Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті фізичного виховання та спорту України (нова редакція).

Рекомендовані основні та додаткові інформаційні ресурси:

Основні:

1. Textbook of Physiotherapy for Obstetrics and Gynecological Conditions. Jaypee Brothers Medical Pub. 2007.
2. Physiotherapy in Obstetrics and Gynaecology by Jill Mantle BA GradDipPhys MCSP DipTP, Jeanette Haslam MPhil GradDipPhys MCSP SRP Sen Vis Fellow UEL, et al. 2019.
3. Владимиров О. А. Рухові режими і комплекси ЛФК для вагітних жінок : метод. рекоменд. / О. А. Владимиров, Н. І. Тофан, С. К. Кліменко. – Київ : ІПАГ АМН України. – 2004. – 31 с.
4. Владимиров О. А. Фізична реабілітація в гінекології : метод. посібник / О. А. Владимиров, А. Б. Гончарова, І. А. Жабченко. – Київ : ГОРТЕНЕВО, 2010. – 80 с.

Додаткові:

1. Higgs J. Clinical reasoning in the health professions. Edinburgh: Elsevier; 2019.

2. Hillegass E. Essentials of cardiopulmonary physical therapy. St. Louis, MO: Elsevier; 2010.
3. Kisner C, Colby LA, Borstad J. Therapeutic exercise: foundations and techniques. Vancouver, B.C.: Langara College; 2019.
4. OSullivan SB, Schmitz TJ, Fulk GD, OSullivan SB. Physical rehabilitation. Philadelphia: F.A. Davis; 2019.
5. Е. Л. Михалюк, Ю. Г. Резниченко, С. Н. Малахова, А. А. Черепок; – Запоріжжя: Просвіта, 2013. – 147 с.

Електронні ресурси:

1. <https://uni-sport.edu.ua/node/2509>
2. <http://www.nbuu.dov.ua/>
3. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
4. <https://pedro.org.au/>
5. <https://www.physio-pedia.com/home/>
6. <https://physrehab.org.ua/uk/news/30-04-2021/>
7. <http://studentam.net>